

Tarih: Ekim 2013

Milli Reasürans T.A.Ş.
adına sahibi
H. Hulki YALÇIN

İnceleme Kurulu
BAŞKAN

Barbaros YALÇIN
ÜYE

Y. Kemal ÇUHACI
ÜYE

Özlem CİVAN
ÜYE

Kaan ACUN
ÜYE

Muhittin KARAMAN
ÜYE

Güneş KARAKOYUNLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Burcu AYTEN

Basın Yayın Koordinatörü
Ebru FERAY

Dizgi
Ebru FERAY

Kapak Dizaynı
Umut SİLE

Renk Ayrımı
FİLMEVİ

Baskı
CEYMA MATBAASI
Matbaacılar Sitesi
Yüzyıl Mah. 4. Cad. No. 123
Bağcılar - İstanbul

Yönetim Yeri:
Merkez
Maçka Cad. 35
34367 Şişli / İstanbul

Tel : 0-212-231 47 30 / 3 hat
E-mail : reasuror@millire.com.tr
Internet : <http://www.millire.com.tr>

Yayın Türü: Yerel süreli yayın

3 ayda bir yayınlanır.

**Dergide yer alan yazıların
içeriğinden yazı sahipleri
sorumludur**

İÇİNDEKİLER

Basra Körfezi Ülkeleri (Gulf Cooperation Council-GCC) Sigorta Piyasası	4
Dolaylı Hasar Teminatı	15
Tahvil Piyasası Reasürörler İçin Giderek Daha Fazla Tehlike Arz Etmektedir	21
Karmaşık Yapımlar Reasürans Şirketlerinin İşlerine Sekte Vurabilir	22
Ayrılanlar	23
İndeks (Sayı 81 - 90)	24

Reasürör Gözüyle

Geçen sayımızda başlatmış olduğumuz, dünyanın farklı bölgelerinden sigorta piyasaları hakkında bilgi vermeyi amaçlayan çalışmalara bu sayımızda, Basra Körfezi Ülkeleri'nin sigorta piyasaları ile devam etmekteyiz. Ekonomileri çok önemli oranda petrol üretimine dayanan ve dünyanın 12. büyük ekonomisine sahip olan Bölge ülkeleri, petrol gibi son derece stratejik öneme sahip bir doğal kaynağın sağladığı maddi imkânlar sayesinde sosyal ve toplumsal gelişmelerini hızlandırabilmişlerdir. Örneğin, bölgede yer alan ve petrol dolayısıyla kişi başına düşen milli gelir sıralamasında üst sıralarda yer alan bu ülkeler, sosyal gelişim düzeylerini gösteren sıralamalarda da, petrolün sağladığı getiriler dolayısıyla üst sıralara tırmanabilmişlerdir. Aynı toplumsal kültüre sahip, ancak petrol veya başka bir doğal kaynak zengini olamayan ülkelerin sosyal gelişim düzeyini gösteren sıralamalarda çok altlarda yer almaları, petrolün bu ülkelere sadece ekonomik değil, toplumsal ve kültürel anlamda da büyük ölçüde katkılarda bulunduğunu açıkça göstermektedir. Sayın Esra Kulan, "Basra Körfezi Ülkeleri (Gulf Cooperation Council-GCC) Sigorta Piyasası" adlı çalışmasında, Bölge ülkelerinin ekonomik durumlarını kısaca incelemekte ve sigorta piyasaları hakkında ayrıntılı bilgiler vermektedir. Yazı içerisinde de görülebileceği üzere, bu ülkelerin ekonomileri son derece gelişmiş olduğu halde, Bölge sigorta piyasası, gerek dünya sigorta üretimindeki payı, gerekse diğer göstergeler bakımından dünya ortalamasının bir hayli altındadır. Bu durum, sigortacılığın gelişebilmesi için, sadece ekonomik büyüklüğün değil, ekonomik olmayan diğer faktörlerin de önemli ve etkili olabildiğine iyi bir örnek teşkil etmektedir.

Dergimizin bu sayısında yer alan ve Sayın Burcu Ayten tarafından hazırlanmış diğer bir çalışma, henüz 20 yıllık bir geçmişi olan afet modellemeleri ve bu uygulamaların, sigorta şirketlerine alacakları korumaların yeterli olması açısından sağladığı faydaların yanı sıra, yaşanan örneklerden hareketle barındırdığı bir takım eksikliklere değinmektedir. Özellikle 2011 yılında Japonya, Yeni Zelanda ve Tayland'da yaşanan deprem ve sel felaketleri modellemelerin eksik yanlarını ortaya koyması bakımından iyi örnekler teşkil etmekte, ayrıca söz konusu felaketlere ilişkin teminatların Türkiye uygulamaları hakkında da kısaca bilgi verilmektedir.

Son yıllarda özellikle Orta Doğu bölgesinde meydana gelen bir takım gelişmeler, neden olduğu etkiler bakımından bölgesel olmanın çok ötesinde, global sonuçlar doğurabilecek potansiyele sahiptir. Bu durum, ABD ve Avrupa Birliği olmak üzere dünyanın önde gelen güç merkezleri tarafından bazı tedbirler alınmasını gerektirmiş ve bu tedbirlerin sonuçları da, tüm faaliyet alanlarında olduğu gibi sigorta ve reasürans piyasalarında da etkisini hissettirmiştir. Bu konuda yayımlanmış olan makalenin yanı sıra, yine reasürans şirketlerinin performansını etkileyen, afet tahvilleri konusunda yayımlanmış diğer bir makalenin çevirileri, Yabancı Basından Seçmeler bölümünde yer almaktadır.

Basra Körfezi Ülkeleri (Gulf Cooperation Council-GCC) Sigorta Piyasası

1 940'larda nüfusunun sadece 11.000 kişi civarında olduğu belirtilen Basra Körfezi, o zamanlar eğitimin olmadığı, elektrik ve suyun bulunmadığı ıssız bir yer iken, aynı senelerde keşfedilen petrol yatakları bölge insanının kaderini değiştirmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra petrolün gücünü fark etmeye başlayan bölge halkı,

bu değerli kaynağını kullanmayı öğrenerek zenginleşmeye başlamıştır.

Çalışmamızda, petrol ve doğalgaz gelirlerinin de etkisiyle dünyanın en hızlı büyüyen ekonomilerini içinde barındıran Körfez ülkelerinin (Yemen hariç) önce ortak geçişleri ele alınacak, ardından ekonomik durumları irdelendikten sonra sigorta ve

reasürans piyasaları tanıtılacaktır.

1. Körfez Ülkelerinin Ortak Geçmişleri

1960 yılında, millî gelirleri petrol ihracatına dayanan ve aralarında Suudi Arabistan ve Kuveyt'in de yer aldığı beş ülke birleşerek Petrol İhraç Eden Ülkeler Organizasyonu

nu'nu (OPEC) kurmuşlardır. OPEC'in kuruluş amacı, bir petrol karteli yaratarak üye ülkelerin petrol ihracatlarını güvence altına almak ve aynı zamanda petrolün tüketiciye yeterli düzeyde ulaşmasını sağlamaktır. 1971 yılına kadar aralarında Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar'ın da yer aldığı 9 petrol ülkesi de OPEC'e üye olmuştur. 1995 yılında Gabon, 2009 yılında ise Endonezya OPEC üyeliklerini askıya almışlardır. 2013 yılı itibarıyla halen toplam 12 ülke, OPEC üyesidir.

OPEC ilk petrol ambargosunu 1973 yılında politik sebeplerle Amerika Birleşik Devletleri ile Batı Avrupa'ya uygulamıştır. Söz konusu ambargo sadece bir yıl sürmüş olsa da, dünyayı, tarihinin en büyük ekonomik krizine sürüklemeye yetmiştir ve ambargo kaldırıldığında petrol fiyatları ambargo öncesi fiyatların yaklaşık 4 kat üstüne çıkmıştır. OPEC üyesi ülkeler, bu deneyimle petrolü ekonomik ve politik bir silah olarak da kullanabileceklerini fark etmişlerdir.

Söz konusu petrol ambargosunun ardından petrole ihtiyaç duyan ve OPEC müşterisi olan ülkeler alternatif enerji kaynağı arayışına girerek enerji tüketimlerini kömür, doğal gaz ve nükleer enerji kullanımına yönlendirmeye başlamışlardır. Bunun sonucu olarak 1980'li yıllarda OPEC petrol üretimi ve dolayısıyla üye ül-

kelerin petrol gelirleri ciddi anlamda azalmaya başlamıştır. Gelirleri ağırlıklı olarak petrol üretimine bağlı olan Körfez ülkeleri, ekonomilerini petrole bağımlılıktan uzaklaştırma fikrine bu dönemde sahip olmaya başlamıştır.

Nitekim 1981 yılında, Basra Körfezi'nde kıyısı bulunan Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri ülkeleri birleşerek Körfez Arap Ülkelerinin İşbirliği Konseyi (Persian Gulf Cooperation Council-PGCC)'ni kurmuşlardır ve ortak bir ekonomik anlaşmaya imza atmışlardır. Aynı zamanda Gulf Cooperative Countries (GCC) olarak da tanınan bu altı ülkenin, Avrupa Birliği gibi benzer ekonomik birliklerdeki üye ülkelerin aksine çok fazla ortak özelliğe sahip olması dikkat çekicidir.

Konseyin kuruluş hedefleri genel hatlarıyla şöyle belirtilmektedir: Ekonomi, finans, ticaret, gümrük, turizm, yasama ve yönetim gibi alanlarda benzer düzenlemeler yapmak, sanayi, madencilik, tarım, su ve hayvancılık dallarında bilimsel ve teknik ilerlemeyi teşvik etmek, bilimsel araştırma merkezleri kurmak, ortak ticari girişimlerde bulunmak, özel sektörde işbirliğini desteklemek, vatandaşları arasındaki beraberliği kuvvetlendirmek ve "Khaleeji" adı verilen ortak bir para birimi çıkartmak. Ortak ticari hedefi doğrultusunda GCC ülkelerinin kendi arala-

rında özgürce yatırım yapmalarını teşvik etmek ve hizmet ağının genişletilmesine katkıda bulunmak amacıyla 1 Ocak 2008 tarihinde GCC Ortak Pazarı kurulmuştur. Ortak para biriminin ise 2010 yılına kadar çıkarılması planlanmış iken, halen bu hedef gerçekleştirilememiştir. GCC ülkelerinin para birimleri ABD Dolarına sabitlenmiş durumdadır.

2. GCC Ekonomisi

GCC bölgesi, son Sigma verilerine göre 2012 yılında 1.601 milyar ABD Doları olan GSYİH toplamı ile Hindistan'dan sonra dünyanın en büyük 12. ekonomisine sahiptir. Bölge ekonomilerinin son 13 yıldaki büyüme hızları Tablo 1'de yer almaktadır. Bu verilere göre GCC ülkelerinin 2008 ekonomik krizinden etkilendikleri, ancak 2012 yılında tamamının dünya ortalamasının üzerinde bir büyüme hızı yakaladığı görülmektedir. Kuveyt Ulusal Bankası tarafından Ocak 2013'te yayımlanan bir rapora göre 2012 yılında %5,4 oranında büyüyen GCC ekonomisinin 2013'te yavaşlayarak %3,6 oranında büyümesi beklenmektedir. Bunun sebebi olarak, 2010 yılından sonra varil başına petrol fiyatlarında yaşanan artış seyrinin 2013'ten itibaren duraklaması ve bölge petrol üretiminin azalması beklentisi gösterilmektedir. Nitekim 2013'ün ilk çeyreğine ilişkin ekonomik verilere göre

Tablo 1: Yıllar İtibarıyla Reel GSYİH Artış Oranları (%)

	2000-2007 Ortalama	2008	2009	2010	2011	2012
Bahreyn	6,4	6,3	3,2	4,7	2,1	3,9
Kuveyt	7,4	2,5	-7,1	-2,4	6,3	5,1
Umman	4,0	13,2	3,3	5,6	4,5	5,0
Katar	12,0	17,7	12,0	16,7	13,0	6,6
S.Arabistan	4,7	8,4	1,8	7,4	8,5	6,8
B.A.E.	8,0	5,3	-4,8	1,3	5,2	3,9
Dünya Ortalaması*	5,0	2,8	-0,6	5,2	4,0	3,2

Kaynak: IMF, Global Ekonomik Görünüm (World Economic Outlook) Raporu, Nisan 2013

(*): IMF, MENA Raporu, Mayıs 2013

petrol fiyatları, varil başına 103 ABD Dolarına inmiştir ve GCC petrol üretimi, 2012 yılı ortalamasına göre %4,3 oranında azalmıştır. Bu azalışta, OPEC dışı ülkeler ile ABD ve Irak'ın petrol arzını arttırması sebebiyle Suudi Arabistan'ın 2012 yılında günlük 9,7 milyon varil olan petrol üretimini 2013'ün ilk çeyreğinde günlük 9 milyon varile çekmek zorunda kalması büyük rol oynamıştır.

OPEC tarafından Şubat 2013'te yayımlanan verilere göre dünya petrol rezervlerinin %33,5'i Körfez ülkelerinde (Bahreyn hariç) yer almaktadır ve Suudi Arabistan, global ham petrol rezervlerinin tek başına %18'ini temsil etmenin yanı sıra dünyanın en büyük petrol ihracatçısıdır. Suudi Arabistan'da petrol geliri, bütçe gelirlerinin yaklaşık %75'ini, gayrisafi milli hâsıla-

nın %45'ini ve ihracat gelirlerinin de %90 gibi bir çoğunluğunu oluşturmaktadır. Doğalgaz rezervleri bakımından ise Katar, %12,5 gibi bir oranla Rusya ve İran'dan sonra 3. sıradadır. GCC bölgesinde ham petrol ve petrol ürünleri ihracatının %70'den fazlası Asya-Pasifik bölgesine yapılmaktadır. 2008 sonunda ortaya çıkan global krizden sonra GCC ülkelerinin ham petrol ve petrol ürünleri ihracatının azaldığı ve petrol fiyatlarının da düştüğü, ancak 2010'dan sonra düzelmeye kaydederek varil başına fiyatların tekrar 110 ABD Dolarına çıktığı gözlemlenmektedir.

Yukarıda anlatılanlardan da anlaşılacağı üzere GCC bölgesinin, özellikle Suudi Arabistan'ın ekonomik büyümesi halen ham petrol ve petrol ürünleri üretimi ve ihracatına bağlı gözükmektedir. Bu durumda ancak bölge hükümetlerinin

yatırımlardaki ve sosyal tüketim seviyesindeki ilerlemeyi koruması, diğer bir deyişle petrol dışı sektörlerini canlandırması durumunda büyümenin sürdürülebileceği öngörülmektedir. Söz konusu beklenti aslında GCC oluşumunun kuruluş amaçlarından biri –hatta en önemlisi– olan, ekonominin petrol üretimine bağımlılığını azaltmak hedefine ulaşmak için atılması gereken bir adımdır. Uluslararası Finans Enstitüsü tarafından 2013 yılında yapılan açıklamalara göre GCC bölgesinde petrol üretiminin GSYİH içindeki payı 2000 yılında %41 iken son zamanlarda %27'ye inmiştir. Petrol dışı sektörlerdeki gelişim, hükümetlerin özellikle kamu altyapısına yaptıkları harcamaların artması ve özel sektörün canlanması ile gerçekleşmiştir ve bunun, ortalama %5 oranında artış ile de-

vam etmesi beklenmektedir. Petrol dışı sektörlerdeki gelişimin en fazla Umman, Katar ve Suudi Arabistan'da gerçekleşmesi muhtemeldir. Ülke ekonomilerine özetle tek tek bakmak gerekirse durum daha net anlaşılacaktır.

Son zamanlarda yaşanan politik huzursuzluk nedeniyle yavaşlayan Bahreyn ekonomisi, petrol dışı sektörlerin düzene girmesi ile tekrar eski büyüme hızını yakalamıştır. Petrol dışı sektörlerin GSYİH içindeki payı %80'dir. Bahreyn hükümetinin orta dönem hedefleri arasında petrol sektörüne yeni yatırımlar yapmak ve bir takım altyapı projeleri gerçekleştirmek yer almaktadır. Bu sebeple ekonomik büyümenin 2013-14 senelerinde sırasıyla %4,2 ve %4,4 oranında artmaya devam etmesi beklenmektedir. Son Sigma verilerine göre 2012 yılında GSYİH tutarı 32 milyar ABD Dolarıdır ve 1,4 milyon nüfusu ile GCC'nin en az nüfusa sahip ülkesidir. Bahreyn nüfusunun %51'i göçmendir. Kişi başına düşen milli gelir ise 22.857 ABD Dolarıdır.

Kuveyt ekonomisi ağırlıklı olarak petrole bağımlıdır. Petrolün kamu harcamalarının finansmanındaki payı %96 civarındadır. Ayrıca halen var olan politik belirsizlikler, petrol fiyatlarındaki düşüşün de etkisiyle yakın dönem büyüme tahminlerini olumsuz etkilemektedir. Bu sebeple ekonomik büyümenin 2013-14 sene-

lerinde sırasıyla %3,2 ve %2,5 oranında olması beklenmektedir. Son Sigma verilerine göre 2012 yılında GSYİH tutarı 195 milyar ABD Dolarıdır. 2,9 milyon kişi olan Kuveyt nüfusunun %68'i göçmendir. Kişi başına düşen milli gelir ise 67.241 ABD Dolarıdır.

Umman ekonomisi sağlam bir şekilde büyümeye devam etmektedir. Ülke gelirinin %80'i halen petrol üretiminden kaynaklanmaktadır ve hükümet bu gelirin mühim bir kısmını cari harcamaları için kullanmaktadır. Umman'ın turizm, ticaret ve nakliyat sektörlerindeki büyümenin etkisiyle petrol dışı sektör üretimi artmaktadır. Umman ekonomisinin 2013-14 senelerinde sırasıyla %4,4 ve %3,4 oranında büyümesi beklenmektedir. Son Sigma verilerine göre 2012 yılında GSYİH tutarı 76 milyar ABD Dolarıdır. 2,9 milyon kişi olan Umman nüfusunun %36'sı göçmendir ve özel sektörde çalışan yabancı sayısı hızla artmaktadır. Buna karşılık yerli çalışan oranı sadece %14'tür. Kişi başına düşen milli gelir ise 26.207 ABD Dolarıdır.

Katar ekonomisi finans alanındaki başarıları ve kredi harcamalarında yaşanan iki haneli artış sebebiyle GCC bölgesinin en hızlı büyümesi beklenen ekonomisidir. 2013-14 yıllarında sırasıyla %5 ve %4,9 oranında olması beklenen büyümenin en fazla petrol dışı sektörlerde gerçekleşmesi ön-

görülmemektedir. Son Sigma verilerine göre 2012 yılında GSYİH tutarı 207 milyar ABD Dolarıdır. 1,9 milyon olan Katar nüfusunun %81'i göçmendir. Kişi başına düşen milli gelir ise 108.947 ABD Dolarıdır.

Suudi Arabistan ekonomisi yüksek petrol fiyatları ve üretimi sayesinde bölgenin en hızlı büyüyen ekonomisi olmuştur. Aynı zamanda Suudi hükümetinin ciddi altyapı harcamaları devam etmektedir ve petrol üretimindeki azalışın sürmesi durumunda yakın zamanda bütçe açığı yaşanması, ancak orta vadede ekonominin bu durumdan etkilenmemesi beklenmektedir. Ülke ekonomisinin 2013-14 yıllarında sırasıyla %3,6 ve %3,4 oranında büyümesi öngörülmektedir. Suudi Arabistan, bölgenin en geniş çaplı yatırım programına sahiptir. Özellikle elektrik ve gaz üretimi ile nakliyat alanında yaptığı yatırımlar dikkat çekicidir. Ayrıca artan yerli talebi karşılamak için özel sektör yatırımlarının da artmaya başladığı görülmektedir. Son Sigma verilerine göre 2012 yılında GSYİH tutarı 727 milyar ABD Dolarıdır ve 28,7 milyon kişi olan nüfusu ile GCC bölgesinin en kalabalık ülkesidir. Nüfusun %27'si göçmendir. Suudi Arabistan hükümeti özel sektörde çalışan Suudi'lerin maaşlarının artması için gereken önlemleri almaktadır ve ayrıca yeni çıkardığı bir yasa ile Suudi ça-

lışanlardan daha fazla sayıda göçmen çalıştıran şirketlere cezai yaptırımlar getirmiştir. Ülkede kişi başına düşen milli gelir ise 25.331 ABD Dolarıdır.

Birleşik Arap Emirlikleri bölgenin en düşük hızda büyüyen ekonomisine sahiptir. Petrol dışı sektör büyümesi 2001-08 yıllarında ortalama %9 iken bu oran %4'lere düşmüştür. Ülkenin gelişmekte olan piyasalarla arasında kurduğu güçlü ticaret bağlantıları ile sahip olduğu yüksek kalitede altyapının yardımıyla ekonominin bazı alanlarında, özellikle ticaret, turizm ve iş hayatında canlanma başlamıştır. Dubai; gayrimenkul sektörünün, kiralarnın, ev fiyatlarının ve alım satım hacminin artması ile birlikte hareketlenmeye başlamıştır. Ülke ekonomisinin 2013-14 senelerinde sırasıyla %2,7 ve %2,2 oranlarında büyümesi beklenmektedir. Son Sigma verilerine göre 2012 yılında GSYİH tutarı 364 milyar ABD Dolarıdır. 4,9 milyon olan Birleşik Arap Emirlikleri nüfusunun %80'i göçmendir. Ülkede kişi başına düşen milli gelir ise 74.286 ABD Dolarıdır.

Yukarıda ülke bazında verilen bilgilerden de görüldüğü üzere GCC hükümetlerinin hedeflerinin merkezinde, altyapı imkânlarını güçlendirmek ve ekonominin petrol dışı alanlara yayılmasını sağlamak amacıyla yapılan yatırımları desteklemek bulunmaktadır. Nitekim hükümetlerin özellik-

le konut, eğitim ve sağlık gibi sosyal amaçlı yatırımlara da adım attıkları görülmektedir. GCC bölgesindeki yatırım projelerinin değeri 2012 yılında 730 milyar ABD Doları iken, bu rakamın 2013 yılı sonunda 1,35 trilyon ABD Dolarına ulaşması beklenmektedir. Bölgede devam eden en büyük yatırım, Suudi Arabistan'ın Riyad metrosu projesidir. Ayrıca göçmen nüfusun ve özel sektörde çalışan yabancı sayısının bazı GCC ülkelerinde halen yüksek olduğu da dikkat çekmektedir. Özel sektördeki gelişimi arttırmak için çalışanların eğitim düzeyini yükseltmek de bölgede gerçekleştirilmesi gereken önemli hedeflerden biridir.

Son olarak, GCC ülkelerinin kişi başına milli gelirlerinin arkasında yatan bir gerçekten bahsetmek faydalı olacaktır. Dünya Bankası'nın yoksul ülkeler sınıflandırmasında her ne kadar GCC ülkeleri yer almasa da, göçmen oranının genelde yüksek olduğu bu zengin topraklarda, göçmenlerin yeterli maaş almamaları nedeniyle yoksul sayısı da oldukça fazladır. Bölgede yerli halk arasında petrol ve yatırım zengini Arap ailelerinin varlığı, zengin ve fakir arasındaki derin gelir farkı uçurumunu yaratmaktadır. Örneğin Suudi Arabistan'da her ne kadar kişi başına milli gelir 25.331 ABD Doları ile bölgenin en düşük tutarı olsa da, dünyanın en zengin Arapları Suudi Arabis-

tan'da yaşamaktadır. Forbes'ın Mart 2013 yılında yayımladığı "Dünyanın En Zenginleri" listesinde, yatırımlardan kazandığı 20 milyar ABD Dolarlık serveti ile Suudi Arabistan prensi Alwaleed Bin Talal Al Saud 26. sırada yer almaktadır (Prens Alwaleed'e göre serveti 29,6 milyar ABD Dolarıdır). Yine Forbes tarafından Mart 2013'de yayımlanan "Dünyanın En Zengin Arapları" listesinde ilk 10 sırada, Prens Alwaleed başta olmak üzere 4 Suudi zengini bulunmaktadır ve servetlerinin toplamı 46,5 milyar ABD Dolarıdır. Bu rakam tek başına, Bahreyn'in milli gelirinden yüksek olup, Umman'ın milli gelirinin ise neredeyse %60'ına denk gelmektedir. Ayrıca göçmen oranı yüksek olan ülkelerde aslında yerli halkın kişi başına gelirden aldığı payın, kayıtlardaki kişi başına gelir rakamlarından daha yüksek olduğu bilinmektedir.

3. GCC Sigorta Sektörü

GCC ekonomisinde son on yılda yaşanan sağlıklı gelişimin yanı sıra gayrimenkul, altyapı, petrokimya sanayisi ve telekomünikasyon alanlarında yapılan ciddi yatırımlar ve artan sigorta farkındalığı GCC sigorta sektörünün düzenli ve sağlam büyümesine yardımcı olmuştur. Son yıllarda sektörün gelişimine en büyük katkı, GCC ülkelerinin çoğunda zorunlu hale getirilen Sağlık

Sigortası poliçelerinin satışından gelmiştir. Grafik 1’de de görüleceği üzere GCC sigorta sektörünün toplam prim üretimi 2008’den bugüne her yıl ortalama %11,8 oranında artış göstererek 2012 yılında 16,4 milyar ABD Dolarına ulaşmıştır. Toplam prim üretiminde ilk iki sırayı paylaşan Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan’ın payı yaklaşık %80’dir. Ancak GCC sigorta sektörü, 2012 yılı prim üretimi ile dünya sigorta piyasasının sadece %0,4’ünü temsil etmektedir.

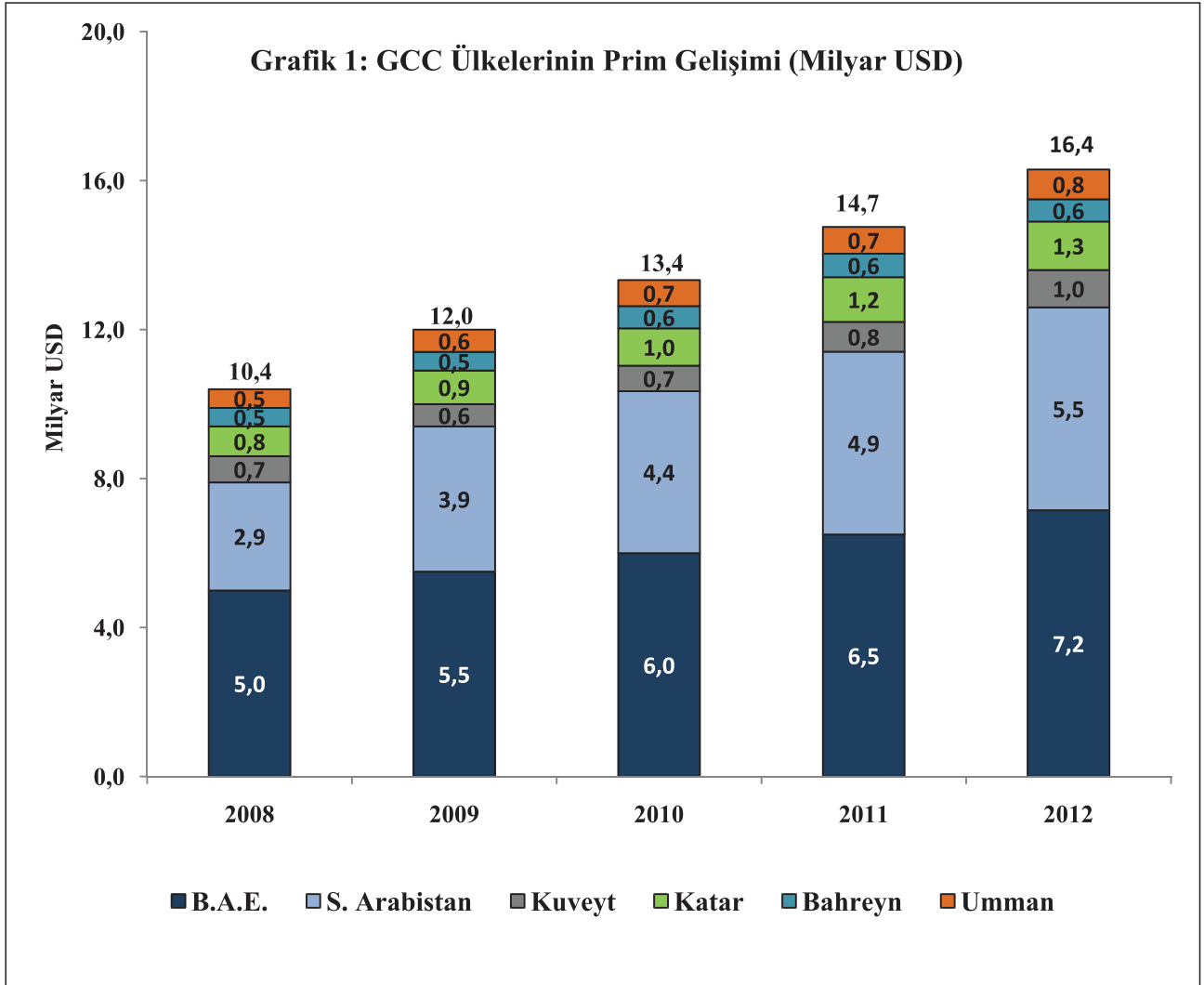
GCC bölgesindeki sigorta yaygınlık oranı ve kişi başına düşen prim verileri incelendiğinde, dünya ortalamasının oldukça altında oldukları görülmektedir. GCC bölgesinde 2012 yılında sigorta yaygınlığı sadece %1,1 olup, dünya ortalamasının altıda biridir. Bu düşük oran, Körfez ülkelerinde sigorta teminatının yaygın olmadığını göstermektedir. Bunun temel sebeplerinden biri, kaderci bakış açısı nedeniyle halkın zorunlu olmadıkça sigorta yaptırmamasıdır. Kişi başına düşen prim rakamlarına bakıldığında ise, 2012 yılında dünya ortalaması 656 ABD Doları iken, GCC ortalamasının 367 ABD Doları civarında olduğu görülecektir. GCC bölgesinde en düşük kişi başına prim rakamı Suudi Arabistan’a (190,2 ABD Doları), en yükseği ise Birleşik Arap Emirlikleri’ne (1.464,2 ABD Doları) aittir.

Ancak MENA (Middle East and North Africa) bölgesinde yaşanan politik huzursuzluklar, en azından şirketlerin mal varlıkları ve çalışanları için sigorta yaptırmaya başlamalarını teşvik etmiştir. Ayrıca katastrofik riskler açısından geçmişte hiç gündemde olmamakla birlikte, 2009 ve 2011 yıllarında Suudi Arabistan’da yaşanan ciddi boyuttaki sel hasarları ile Umman’da 2007 ve 2010 yıllarında meydana gelen Gonu ve Phet kasırgaları, işyerlerinin ticari riskler açısından katastrofik teminat talebini arttırmıştır. Global ekonomide ve finans alanında yaşanan kriz ve belirsizliklere rağmen GCC sigorta sektörü düzenli olarak büyüme kaydetmiştir ve bu büyümenin gelecek yıllarda da devam etmesi beklenmektedir. Alpen Capital Yatırım Bankası’nın tahminlerine göre, GCC sigorta prim üretiminin 2017 yılına kadar yıllık ortalama %18,1 oranında artarak 37,5 milyar ABD Dolarına ulaşması ve sigorta yaygınlık oranının ise %2’ye çıkması beklenmektedir.

Kişi başına milli gelirin genelinde yüksek olduğu GCC bölgesinde yerli halkın çoğunluğu Hayat Sigortası yaptırmamaktadır. Bu konudaki dine dayalı hassasiyetin yanı sıra, yabancı çalışan nüfusun Hayat poliçesi satın alma güçleri ve eğilimleri düşüktür. Bu sebeple bölgede Hayat branşının toplam prim üretimi içindeki

payı halen %13-14 arasında seyretmektedir. Buna bağlı olarak bölgenin Hayat sektöründeki sigorta yaygınlık oranı ve sigorta yoğunluğu verileri 2012 yılında %0,1 ve 49,2 ABD Doları iken aynı rakamlar Hayat Dışı sektörde %0,9 ve 318 ABD Dolarıdır. Hızla büyüyen genç bir nüfusa sahip GCC bölgesinde halkın İslami kurallarla uyumlu Hayat poliçelerini kabul etmesi ve sigortanın yararları hakkında farkındalığının sağlanması ile Hayat branşının zamanla kademeli olarak artması ve prim üretiminin gelişimini desteklemesi beklenmektedir.

Bu noktada Takaful sigorta pazarından bahsetmek faydalı olacaktır. Takaful Sigortası’nın temelinde Al-Takaful adı verilen bir İslam kuralı yatmaktadır ve amacı karşılıklı yararlar doğrultusunda işbirliği ve risk paylaşımı sağlamaktır. Takaful Sigortası’nda da Hayat ve Hayat Dışı branşlar yer almaktadır ve İslam dünyasında önem kazanmaya devam etmektedir. Ernst&Young tarafından hazırlanan 2012 tarihli bir rapora göre 2010 yılında %19’luk bir artışla 8,3 milyar ABD Doları olan global Takaful sigorta prim üretiminin 2012 yılı sonuna kadar 12 milyar ABD Dolarına ulaşması tahmin edilmektedir ve bu rakam dünya sigorta prim üretiminin %0,26 gibi çok az bir bölümünü temsil etmektedir. GCC Takaful sigorta sektörü prim üretimi ise 2008’den beri

yıllık ortalama %28,4 oranında artmaktadır. GCC Takaful sigorta sektörü 2010 yılında 5,7 milyar ABD Doları olan prim üretimi ile global Takaful piyasasının yaklaşık %70'ini oluşturarak dünya lideri konumdadır. Suudi Arabistan'ın bölge prim üretimindeki payı ise 2010 yılında %76,9'dur. Aile ve Sağlık Takaful ürünü, özellikle Suudi Arabistan'da uygulanmaya başlanan zorunlu Sağlık Sigortası düzenlemelerinin de etkisiyle bölgedeki toplam

Takaful prim üretiminin %59 gibi ciddi bir bölümünü oluşturmaktadır. İkinci sırada %20'lik payı ile Motorlu Taşıt branşı yer almaktadır.

Hayat Dışı sigorta sektöründe ise birçok GCC ülkesinde yerli halk için zorunlu hale getirilen Motorlu Taşıt ve Sağlık branşları hızla gelişmektedir. Örneğin 2012 yılında Hayat Dışı prim üretiminin Suudi Arabistan'da %72'si, Kuveyt'de %60'ı ve Umman'da %40'dan fazlası Motorlu Taşıt

ve Sağlık branşlarından sağlanmıştır. Ayrıca bölgede gayrimenkul ve altyapı alanlarında yapılan yatırımların artmasının bir sonucu olarak Yangın ve Mühendislik branşları da sektörde önem kazanmıştır. Katar Finans Merkezi'nin Mayıs 2012 tarihli raporundaki verilere göre 2010 yılında GCC ülkelerinin toplam Hayat Dışı sigorta prim üretiminde Motorlu Taşıt branşının payı %39, Yangın, Mühendislik ve Sağlık branşlarının payı ise %46'dır.

Sektörün en büyük ve ciddi sorunlarından biri, çalışanların bilgi noksanlığıdır. Buna bağlı olarak sigorta şirketleri, teknik kârlılıklarını arttıramamakta, dağıtım kanallarını etkin kullanamamakta ve giderek artan rekabet ortamında kendilerini farklı kılabacak yeni ürün ve hedefler üretememektedirler. Fiyat rekabetinin yoğun olduğu ortamda sigorta şirketleri, özellikle GCC bölgesinde kendi pazarlarının dışına açılma yoluna gitmişlerdir. Ancak son yıllarda denetleyici kurumların, yeni açılacak şirketler için daha katı şartlar uygulamaya başladığı gözlemlenmektedir. GCC sigorta sektöründe çok sayıda sigorta şirketi faaliyet göstermektedir. Örneğin 2012 yılında Birleşik Arap Emirlikleri'nde 61 sigorta şirketi bulunmaktadır. Kuveyt ve Bahreyn'de ise sırasıyla 32 ve 38 adet sigorta şirketi yer almakta olup, bu sayı nispeten ufak olan sigorta piyasalarına göre oldukça yüksektir. Sektörün bu kadar kalabalık olmasının temel sebebi, bölgede asgari sermaye tutarı ile ilgili yasal düzenlemelerin yeterli ve etkin olmamasıdır. Sigorta primlerinin büyük çoğunluğunun prim üretiminde ilk sıralarda yer alan büyük şirketler tarafından paylaşıldığı da ele alınırsa, bölgede çok fazla sayıda ufak ve orta ölçekte sermayeye sahip sigorta şirketi faaliyet göstermektedir. Uzun zamandır GCC sigorta sektöründe şirket birleşmeleri ile

konsolidasyonun sağlanması gerektiği tartışılmakta olup, bu konuda bölge genelinde halen ciddi atılımlar yapılmadığı görülmektedir.

Yabancı sigorta şirketlerinin sektördeki faaliyetleri, birkaç yıl öncesine kadar var olan sektöre giriş kısıtlamaları ve yasal düzenlemeler nedeniyle oldukça sınırlı iken, bölge ekonomilerinin sigorta sektörlerini nihayet uluslararası oyunculara açmaları ile birlikte özellikle Hayat Sigortaları ve reasürans sektörlerinde büyük ölçüde artmıştır. Yabancı sigorta şirketlerinin varlığı, bilgi ve deneyimlerini sektöre aktarabildikleri sürece olumlu karşılanmaktadır. Ayrıca GCC bölgesinin çoğu ülkesinde nüfusun ciddi bir oranını kapsayan yabancı nüfusun dünyaca tanınmış ve güvenilir marka olan yabancı şirketleri tercih etmeye meyilli olmaları, yabancı sigortacılar için sektörü daha çekici kılmaktadır.

GCC ülkelerinin hepsinde sigorta sektörü devletin bir kurumu tarafından denetlenmektedir, ancak ilgili yasal düzenlemeler ve bunların yeterlilik seviyesi ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. Bölgede en gelişmiş ve başarılı yasal düzenlemeler Suudi Arabistan'a aittir. Birleşik Arap Emirlikleri'nde sigorta sektörü bir sigorta denetleme kurumu tarafından takip edilmekte iken, aynı sorumluluk diğer GCC ülkelerinde mevcut mali denetleme kurumlarına verilmiştir. Örneğin

Umman'da sermaye piyasası kurulu, Suudi Arabistan'da para denetleme kurumu (SAMA), Bahreyn ve Katar'da ise merkez bankaları sigorta sektörünü denetleme görevini üstlenmişlerdir. Kuveyt'de ise sigorta sektörünü Ticaret ve Endüstri Bakanlığı düzenlemektedir. Son olarak; Dubai hükümeti tarafından Birleşik Arap Emirlikleri federal yasaları çerçevesinde kurulan Dubai Uluslararası Finans Merkezi (DIFC) ile Katar hükümeti tarafından kurulan Katar Finans Merkezi (QFC), ülke ekonomilerinin bir parçası olan finansal hizmetler ile buna bağlı sektörlerin gelişimi için oluşturulmuş merkezlerdir. Bu bağımsız iş platformlarında gerçekleştirilen sigorta işlerinin takibi, söz konusu iki merkez için özel kurulmuş denetleme kurumları tarafından yapılmaktadır.

GCC bölgesinde faaliyet gösteren sigorta şirketlerinin benzer özelliklerinden biri, üstlendikleri sorumlulukları yerine getirmek ve kârlılıklarını arttırmak için yatırım gelirlerine güvenmeleridir. Bu durum teknik bilgi eksikliğinin yarattığı dolaylı bir sonuçtur. Ancak şirketler, para piyasasındaki değişkenliklerden kaynaklanan riskleri kontrol etmek ve yeterli likiditeyi sağlamak için gerekli olan varlık yönetim stratejilerinden de yoksundur. Çoğu sigorta şirketi, yerel hisse senedi ve gayrimenkul piyasalarında ihraç

Tablo 2: GCC Sigorta Piyasasında 2011 Yılı Saklama Payı ve Reasüransa Devredilen Prim Oranları

	Saklama Payı Oranı (%)	Reasüransa Devredilen Prim Oranı (%)
Bahreyn	65	35
Kuveyt	53	47
Umman	40	60
Katar	49	51
S. Arabistan	68	32
B.A.E.	52	48

Kaynak: Alpen Capital Yatırım Bankası, GCC Sigorta Sektörü Raporu, Temmuz 2013

edilen fonlardan ciddi sayıda satın alarak yatırım yapmakta olup, agresif ve yüksek risk/yüksek getiri mantığına dayalı bir yatırım stratejisine sahiptir. Bölge sigorta şirketlerinin yönettiği varlıkların yerel hisse senetlerindeki ve yerel gayrimenkul piyasasındaki payları sırasıyla %45 ve %35 gibi yüksek oranlardadır. Global sigorta şirketlerinin mali yatırım portföyleri ise sabit getiri sağlayan araçlardan ve uluslararası varlıklardan oluşmakta olup, mali yatırım riskleri dengeli dağılmış durumdadır. GCC bölgesinin hisse senedi ve gayrimenkul piyasaları hareketsiz ve aynı zamanda güvensiz ortamlar olduğundan, beraberinde global ekonomik krizin ve belirsizliğin de etkisiyle, sigorta şirketlerinin yatırım gelirleri olumsuz etkilenmektedir. Bu sebeple 2007'den beri şirket-

lerin kârlılık seviyeleri düşmektedir.

4. GCC Reasürans Piyasası

Çalışmamızın "GCC Sigorta Sektörü" bölümünde de belirtildiği üzere GCC bölgesinde çok sayıda sigorta şirketi faaliyet göstermektedir ve bu şirketler sigorta ağlarını daha geniş bir tabana yaymak yerine, mevcut pazar payından daha fazla iş almak için ciddi bir fiyat rekabeti içindedirler. Ayrıca bölgede sermaye gerekliliklerinin düşük olması ve asgari sermaye tutarlarının yeterince yüksek olmaması nedeniyle çok fazla sayıda küçük ve orta ölçekli sigorta şirketi bulunmaktadır. Mevcut fiyat rekabeti sebebiyle de sigorta primleri olması gereken seviyelerin altındadır ve bugüne kadar mali yatırımlarına güvenen şirketlerin mali kârlılıkları

da düşmektedir. Çok sayıda şirketin mali yıllarını zararlarla kapattıkları bilinmektedir ve bu şirketlerin çoğunluğunun küçük ve orta ölçekli sigorta şirketleri olması beklenen bir durumdur. Alpen Capital Yatırım Bankası'nın yayımladığı bir rapora göre, GCC sigorta sektörünün brüt prim kârlılığı 2007 yılında %27,9 iken, bu oran 2011 yılında %9'a düşmüştür.

Yukarıda anlatılan sebeplerden dolayı GCC bölgesindeki çoğu sigorta şirketi, üstlendikleri risklerin hasarlanması durumunda yükümlülüklerini karşılayamayacakları öngörüsü ile, bölüşmeli reasürans yöntemini tercih etmeye devam etmektedirler.

Ayrıca yine aynı sebeplerden dolayı bölgede saklama payı oranları oldukça düşüktür. Yüksek fiyat rekabeti nedeniyle özellikle Hayat Dışı sigorta

branşlarında risklerin ciddi bir oranı reasürans şirketleri ile paylaşılmaktadır. Aynı durum Sağlık branşı için de geçerlidir. Böylece sigorta şirketlerinin üstlendikleri riskler azalmaktadır ve bazı işlerde reasürörlerin yüksek komisyon önermeleri de sigorta şirketlerini bu yönde teşvik etmektedir.

Buna rağmen Alpen Capital Yatırım Bankası'nın sigorta verilerine göre Hayat Dışı branşta 2007 yılında %50 olan saklama payı oranı, her yıl kısmen yükselerek 2011 yılında %60'a ulaşmıştır. Bu artışın sebebi olarak, genelde kötü sonuçlar verdiğinden yüksek saklama payı tutulmasına sebep olan Motorlu Taşıt ve Sağlık branşlarındaki büyüme gösterilmektedir. Ayrıca son yenileme döneminde Swiss Re ve Munich Re gibi büyük global reasürans şirketleri bazı işlerden ya çekilmiş ya da hisselerini azaltmışlardır. Bu durum karşısında, komisyon gelirlerinden vazgeçemeyen sektör oyuncuları da saklama paylarını arttırmayı tercih etmiştir. Sonuç itibarıyla GCC sigorta

sektörü, yüksek komisyon oranlarına ve yatırım gelirlerine güvenmeye devam etmektedir.

Tablo 2'de görüldüğü üzere, 2011 yılında GCC ülkeleri arasında en düşük saklama payı oranları Umman sigorta şirketlerine aittir. Katar'da da Hayat Dışı sigorta prim gelirinin büyük çoğunluğunun yüksek risk içeren mühendislik, enerji ve diğer ticari projelerin sigortalanmasından kaynaklanması sebebiyle saklama payı oranları düşüktür. GCC bölgesinde en yüksek saklama payına sahip ülke Suudi Arabistan'dır. Suudi Arabistan'da yerleşik sigorta şirketlerinin yasal olarak belirlenen minimum saklama payı limitlerine uyma zorunluluğu bulunmaktadır. Ayrıca sigorta şirketlerinin diğer Hayat Dışı branşlara nazaran daha çok üzerlerinde tutmak istedikleri Sağlık Sigortası primlerinin de payının yüksek olması etkilidir.

Tüm GCC ülkelerinde en az bir yerel reasürans şirketi faaliyet göstermektedir. GCC reasürans sektörü, portföylerini

çeşitlendirmek için yeni pazarlara girmek isteyen ve katastrofik hasarlar açısından az riske sahip bölgeler arayan global reasürörlerin ilgi odağı olmaya devam etmektedir ve Hayat Dışı sigorta branşlarında risklerin büyük bir çoğunluğu yabancı reasürörlere devredilmektedir. Ayrıca sigorta şirketlerine kıyasla, yerel reasürans şirketleri daha yüksek saklama payları tutmaktadır.

5. Sonuç

Zorunlu sigorta uygulamaları ve bölge genelinde artan yatırımların etkisiyle gelişen GCC sigorta sektörünün; yetkili denetleme kurumlarının başta sermaye gereklilikleri ve asgari sermaye tutarları alanında olmak üzere sektör için daha etkin yasal düzenlemeler geliştirmeleri, sigorta şirketlerinin ise teknik kârlılıklarını arttırmak amacıyla daha etkili adımlar atabilmeleri sağlandığı takdirde, sağlıklı büyüme devam edeceği öngörülmektedir.

Kaynaklar

- *Swiss Re Sigma No.3, "World Insurance in 2012", 2013 (www.swissre.com)*
- *A.M. Best's Special Report, "Gulf Cooperation Council-Market Review", Ağustos 2013 (www.ambest.com)*
- *Ernst&Young, "The World Takaful Report 2012", Nisan 2012 (www.ey.com)*
- *Alpen Capital Investment Banking, "GCC Insurance Industry", 01.07.2013 (www.alpencapital.com)*

- *Qatar Financial Center Authority, “GCC Insurance Barometer”, Mayıs 2012 (www.qfc.com.qa)*
- *Arabian Business News, “GCC Economic Growth To Slow in 2013, says IIF”, 25.05.2012 (www.arabianbusiness.com)*
- *EFG Hermes Investment Bank, “GCC: 2013 Macroeconomic Outlook”, Şubat 2013 (www.efg-hermes.com)*
- *Emirates NBD Bank, “GCC Quarterly”, 18.04.2013 (www.emiratesnbd.com)*
- *Gulf Investment Corporation - GCC Research Division, “2013 Outlook - Light At The End Of The Tunnel?”, Ocak 2013 (www.gic.com.kw)*
- *National Bank of Kuwait, “GCC Economic Outlook”, Ocak 2013 (www.nbk.com)*
- *OPEC, “Annual Statistical Bulletin”, 2013 (www.opec.org)*
- *The Peninsula Qatar News, “The Widening Gap Between Rich and Poor In The Arab World”, 20.10.2010 (<http://thepeninsulaqatar.com>)*
- *Forbes, “The World's Billionaires List”, Mart 2013 (www.forbes.com)*
- *Forbes, “The World Richest Arab 2013”, Mart 2013 (<http://english.forbesmiddleeast.com>)*

N. Esra KULAN
Millî Reasürans T.A.Ş.

Dolaylı Hasar Teminatı

Gücümüz doğru olanı tayin etmeye yetmediğinde, en muhtemel olanla yetinmeliyiz. Ünlü filozof Descartes'in bu sözü felaket modellerinin sigorta ve reasürans piyasası için bugün taşımakta olduğu anlamı iyi ifade etmektedir. Geçtiğimiz yirmi yıl içerisinde sigorta ve reasürans piyasasının felaket modelleri ile ilgili beklentileri oldukça yüksek seviyelerde olmuş, piyasa oyuncuları felaket risklerinin fiyatlandırılması, kümül takibi ve kontrolü, portföy çeşitlendirmesi, hasar rezerv tahmini gibi iş süreçlerini yürütme konusunda felaket modellerinden her geçen gün daha çok faydalanır hale gelmişlerdir. Daha da önemlisi, sigorta ve reasürans piyasası, felaket risklerine karşı korunma ihtiyacını ve bu anlamda satın alınması gereken reasürans miktarını da artık felaket modellerini kullanarak belirlemektedir.

Felaket modellerinin geçmiş Mal Sigortaları ve doğal afet bilimine dayanmaktadır.

1800'lü yıllarda sigortacılar üstlendikleri riskleri duvara astıkları haritalar üzerinde raptiyeler yardımıyla işaretlemiş ve böylelikle söz konusu risklerin bölgesel bazda en çok nerelerde yoğunlaştığını takip edebilmişlerdir. Bu uygulamanın sayıca artan riskler karşısında giderek yorucu bir hal alması gerekçesiyle devam eden yıllarda terk edildiği görülmektedir. Depremün büyüklüğünü ve rüzgârın şiddetini ölçebilme doğrultusunda kaydedilen bilimsel gelişmeler zaman içerisinde felaket modellerinin gelişimine katkı sağlamışlardır. Bu tür bilimsel gelişmelerin bilgi teknolojisi ve coğrafi bilgi sistemleri ile ilişkilendirilmesi, felaket riskinin potansiyelini ölçebilen bilgisayar tabanlı felaket modellerinin geliştirilmesine olanak sağlamıştır. Ne var ki, risk ölçümüne getirilen bu yeni bakış açısı, 1992 yılında Güney Florida'yı etkisi altına alan Andrew Kasırgası yaşananca dek pek yaygın bir kabul görmemiştir. Andrew

Kasırgası, sigorta ve reasürans piyasalarının felaket olaylarına yönelik risk yönetimi konusuna yaklaşımını kökten değiştiren bir olay olması bakımından, tarihte önemli bir yere sahiptir. Andrew Kasırgası ile birlikte, hâlihazırda mevcut aktüeryal yaklaşımın bundan böyle yeterli olmayaacağı ve daha gelişmiş, olasılığa dayalı bir yaklaşımın benimsenmesi gerektiği anlaşılmıştır.

Felaket modelleri elbette sihirli birer küre değildir ve hiçbir zaman kesin yanıt vermezler. Felaket modelleri içerisinde yürütülmekte olan süreçlerin her birinde belirsizlik faktörü önemli bir rol oynamaktadır. Felaket modellerinde kullanılan parametre ve formüller ile ilgili iyileştirmelere aralıksız şekilde devam edilmesine karşın, belirsizlik faktörü hala önemini korumaktadır. Parametre ve formüllerde yapılan iyileştirme ve güncellemelerin modellerden elde edilen sonuçları çok daha güvenilir seviyelere taşıyacağı

şüphesizdir. Ne var ki, hâlihazırda sahip olunan bilgi birikimi ile modellenmesi ne yazık ki güç olan riskler konusu ayrı bir endişe kaynağı olarak önemini sürdüreceği gibi görünmektedir. Sigorta ve reasürans piyasasının oyuncuları yalnız model sonuçları ile yetinir ve modellenmesi güç olan riskler konusuna yeterli ölçüde eğilmezler ise, söz konusu risklerin büyük bir felaket anında sigorta ve reasürans piyasalarının yaşamını tehdit edecek boyutta sonuçlar doğurması pek muhtemeldir.

Gerek sigorta, gerekse reasürans şirketlerinin faaliyet konusu risk kabulüdür. Müşterilerini ve sermayedarlarını memnun etme doğrultusundaki stratejilerinin uzun soluklu olabilmesinin bir gereği de, sermayelerini felaket niteliğindeki olayların olumsuz mali etkilerinden korumalarıdır. Bunun tek yolu da bu tür risklere karşı satın alınması gereken reasürans korumasının mümkün olduğunca doğru şekilde tespit edilmesidir. Geçtiğimiz yirmi yılda felaket modellerinin kümül riskinin ölçülmesinde sigorta ve reasürans piyasasına önemli yardımları olduğu elbette yadsınamaz bir gerçektir. Ne var ki, 2011 yılında yaşanan doğal afetler, söz konusu piyasaların yaşanmakta olan acı tecrübelerden öğrenecekleri daha çok şey olduğunu bir kez daha ortaya koymakla kalmamış, felaket modellerinin henüz ideal

olan en güvenilir seviyeye erişemedikleri gerçeğini de gözler önüne sermiştir.

2011 yılının, yaşanan felaketlerin doğurduğu gerek ekonomik (380 milyar ABD Doları), gerekse sigortalı hasarlar (105 milyar ABD Doları) bakımından günümüze kadarki en maliyetli yıl olduğu ifade edilmelidir. Söz konusu rakamlara ulaşılmasında Japonya'da yaşanan büyük deprem ve tsunami felaketi ve yine Yeni Zelanda'da yaşanan deprem felaketi büyük rol oynamıştır. Felaket modellemesi ile uğraşan firmaların Japonya'daki deprem ve tsunami felaketinden ileri gelecek sigortalı hasara ilişkin ilk tahminleri 12 ila 34 milyar ABD Doları aralığında olmuş; ne var ki toplam sigortalı hasar 40 milyar ABD Doları seviyesinde sonuçlanmıştır. Yine Yeni Zelanda deprem felaketinin doğuracağı sigortalı hasar ile ilgili olarak modelleme firmalarının ilk tahminleri 1,5 ila 8 milyar ABD Doları aralığında iken, nihai sigortalı hasar 13 milyar ABD Doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

2011 yılında Japonya ve Yeni Zelanda'da yaşanan deprem felaketleri ve özellikle Tayland'ı vuran sel felaketi Şarta Bağlı İş Durması (Contingent Business Interruption -CBI) teminatlarından ileri gelen tazminat talepleri nedeniyle, gerek sigorta ve reasürans şirketlerinin, gerekse de modelleme işi ile uğraşan firmaların

beklentilerinin dışında, adeta hazırlıksız yakalandıkları olaylar olmuşlardır. 2012'de yaşanan Sandy Kasırgası'nın da yine benzer etkiyi yarattığı görülmüştür. Sigorta ve reasürans şirketlerinin CBI teminatına ilişkin sorumlulukları bakımından sahip oldukları reasürans korumalarının ve felaket modellerinin bu alandaki yeterliliğinin sorgulanması ihtiyacını doğurmuş olmaları, yaşanan bu felaketlerin en belirgin ortak özelliği olmuştur. Bu felaketlerin sonucunda, sigorta ve reasürans piyasaları aslında yıllardır aşına oldukları Dolaylı Hasar (Consequential Loss) teminatının bir doğal afet anında ne denli korkutucu sonuçlara yol açabileceği gerçeğini ilk kez bu kadar sarsıcı şekilde ve yakından görebilme fırsatına sahip olmuşlardır.

Dolaylı Hasar, faaliyetlerin sürdürülebilmesi için kullanılan varlık ve ekipmanların, işyerinin maruz olduğu maddi bir hasar nedeniyle kullanılamaz hale gelmesinden ötürü uğranılan mali kayıpları ifade etmektedir. Yaşanan maddi kaybın direkt hasar olduğu düşünülürse, bu maddi kaybın beraberinde getirdiği mali kayıpların da Dolaylı Hasar olduğu ifade edilebilir. İşyeri sahibinin yangın poliçesi, hasara uğrayan varlık ve ekipmanları ikame edecektir. Varlık ve ekipmanların kullanılmadığı, dolayısıyla işyerinin faaliyetlerini sürdüremediği süre zarfında uğranılan mali kaybın

sigortalanması ise, İş Durması (Business Interruption-BI) veya Kâr Kaybı (Loss of Profit-LOP) olarak adlandırılan sigorta poliçesinin konusudur. Söz konusu poliçelerin, bizzat sigortalı işyerinde değil de, işyerinin faaliyetlerini sürdürmesinde önem arz eden bir tedarikçi firma veya müşterinin işyerinde ortaya çıkan bir maddi hasar sonucunda, gerçekte maddi hasara uğramayan sigortalının, sadece uğrayacağı mali kaybın tazmin edilmesi amacıyla genişletilebilmesi mümkün olmaktadır. Poliçede, bu genişletmeye yer verilmesi halinde ortaya çıkan teminat türüne ise, Şarta Bağlı İş Durması (Contingent Business Interruption-CBI) sigortası adı verilmektedir.

Dolaylı Hasar teminatına ilişkin hasar süreci, hasarın tek bir riskten ileri geldiği durumlarda elbette çok daha kolay yönetilebilir. Ne var ki, sözü edilen süreç, birden fazla poliçenin aynı anda ve aynı nedenden ötürü etkilendiği bir doğal afet hasarında çok daha zor ve karmaşık bir hal almaktadır. Diğer yandan, felaket modellerinin bu alanda henüz güvenilir yanıtlar ortaya koyabilecek yeterliliğe erişememiş olması, Dolaylı Hasar teminatı sunan sigortacıların işini daha da zorlaştırmaktadır.

Felaket modellerinin kümül riskinin doğru şekilde ölçülmesinde yetersiz kaldığı bu türden risklere karşı basiretli ve tedbirli bir iş kabul politi-

kası benimsemek, bu risklerin doğuracağı hasarların sigorta ve reasürans şirketlerinin mali yapılarını tehdit edecek boyutlara erişebilmesi ihtimaline karşı en doğru yol olarak görünmektedir.

2011 ve 2012 yıllarında yaşanan doğal afetler CBI teminatına aşırı maruz olmanın tehlikesine dikkat çekmeleri bakımından ayrı bir öneme sahiptir. Bu olaylar sonucunda önemli reasürörler tedarik zinciri konusuna daha çok eğilmek ve bu konudaki bilgi ihtiyaçlarını karşılamak doğrultusunda önlemler almak zorunda kalmış, hatta bir yandan da reasürans anlaşmalarında bu teminata ilişkin sınırlama ve istisnalar getirme yoluna gitmişlerdir. Yaşanan bu felaketler neticesinde sigorta ve reasürans piyasalarında CBI konusunda nihayet bir uyanış ve aydınlanma evresine girilmiştir. Ne var ki, İş Durması teminatı da, CBI teminatı ile genişletilmesine gerek kalmaksızın, doğal afet teminatları ile birlikte kontrolsüz şekilde verildiği takdirde, büyük bir felaket anında sigorta piyasasının mali gücünü tek başına tehdit edecek boyutta sonuçlar doğurabilecek potansiyele sahiptir.

İş Durması Riski ve Türkiye'deki Uygulamalar

İş Durması teminatı sadece Tazminat Sigortaları alanında değil, muhasebe konularında

da belirli seviyede uzmanlık gerektiren ve bu yönüyle sigortacılığın en karmaşık kollarından biri sayılan bir teminat türüdür. Bu alanda faaliyet gösteren sigortacıların endüstriyel süreçlere de fazlasıyla hâkim olması beklenmektedir.

İşyeri için tazminat süresinin en uygun şekilde tespiti, bu teminat sağlanırken yerine getirilmesi gereken en önemli aşamalardan biridir. Bu sürecin doğru şekilde tespit edilmesi, tazminat limitinin de doğru şekilde saptanmasına olanak tanıyacaktır. Bu alanda iş kabulüne yetkili sigortacıların teminat konusu işyerinin detaylı ve gerçekçi bir iş sürekliliği planı olup olmadığını kontrol etmeleri ayrı bir önem arz etmektedir. Hasar olduğunda, enkaz kaldırılmalı, gerekli temizlik yapılmalı ve hasar giderilmelidir. En önemlisi, tüm bu sayılanların çok hızlı şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ne var ki, doğal afetler belirli bir bölgeyi etkisi altına aldığı anda yeterince hızlı hareket edebilme konusu büyük bir soru işaretidir.

Türkiye'de İş Durması poliçeleri geçtiğimiz on yıllık süreçte olağanüstü bir artış kaydetmiştir. Türkiye Sigorta Birliği'nin verilerine göre 2000 yılında 1.023 olan poliçe adedi, 2012 yılı sonu itibarıyla 68.160'a yükselmiştir. Son beş yıl içerisinde, deprem kümül verileri açısından İş Durması teminatının toplam sigorta bedeli içerisindeki payı 2008'de

%2,8'den, 2012'de %5,78'e yükselmiştir. Bu oran İş Durması teminatına ilişkin toplam tazminat limitinde iki buçuk kat artış kaydedildiği anlamına gelmektedir.

Diğer taraftan, Dolaylı Hasar teminatını içeren İş Durması poliçeleri de, son beş yılda Kira Kaybı poliçesi formunda, özellikle AVM'ler için oldukça yaygın hale gelmiştir. Bu teminatların sigorta sektörü için bir tehlikesi de, tazminat limitinin beklenen kira geliri esasından sağlanıyor olmasıdır. Söz konusu uygulamalar karşısında, doğal afetler ve özellikle de Türkiye'deki deprem gerçeği göz önüne alındığında, mali gücü tehdit edebilecek nitelikteki olası kümül riskine ilişkin çekinceleleri arttırmaktadır. İstanbul bölgesini etkisi altına alacak bir deprem felaketinin yaşanması halinde, İş Durması teminatının, modellenmesi güç bir risk olması nedeniyle model sonuçlarına eksik veya hatalı yansıtılması, bunun sonucunda da herhangi bir sigorta şirketinin reasürans korumasının, maruz kaldığı hasar miktarına göre yetersiz olması ihtimali ise herhalde çok daha endişe verici bir durum yaratacaktır.

İş Durması Teminatının Afet Riski ile Birlikte Sağlanmasının Getirdiği Zorluklar

Sigorta şirketi açısından, tek bir risk hasarından ileri ge-

lecek iş durmasına bağlı tazminat talebi ile ilgili sürecin yönetilmesi, bu alanda yetişmiş, tecrübeli eksperlere sahip olduğu durumda elbette ki çok daha kolay olacaktır. Sigortalının tazminat talebi kendisine ulaşır ulaşmaz, işyerinin uğrayacağı mali kaybın asgari seviyede tutulması ile ilgili gerekli önlemler derhal sigorta şirketi tarafından alınacak ve işyerinin en kısa sürede faaliyetlerine yeniden başlaması sağlanacaktır. Ne var ki, bir doğal afet hasarından söz edilmesi gerektiğinde, tek bir risk hasarı için ifade edilen bu süreç felaket hasarlarının kendine has doğası gereği sigorta şirketinin her yönüyle kendi kontrolü altında tutabileceği bir durum olmaktan çıkacaktır. Böylesi bir olay yaşanması durumunda, sigorta şirketinin kontrolü dışında gelişebilecek faktörler şöyle sıralanabilmektedir:

- Bu konuda tecrübesi olan yeterli sayıda ekspere sahip olunmaması, sadece hasar tutarının saptanmasını geciktirmekle kalmayacak, gerekli ikame ve tamir işlemlerini de geciktiren bir etkiye sahip olacaktır.
- Hasarın gerçekleştiği yere giriş imkânının bulunmaması veya sınırlı olması hasar tutarının tespitini geciktiren bir unsur olacaktır.
- Doğal afetler yaşandığında,

alternatif işyerine geçiş yapabilme imkânının kısıtlanabileceği oluşu, nihai hasar tutarını artırıcı bir etkiye bulunacaktır.

- Yollar, köprüler, deniz ve hava limanlarına erişimin kısıtlı olması halinde, hasarlanan varlık ve ekipmanların tamir ve değişim imkânı da kısıtlanmış olacak, bu durumda da işyerinin faaliyetlerine yeniden başlama süresi uzayacaktır.
- İş sürekliliği planı olmayan işyerlerine İş Durması teminatının sağlanmış olması, bu işyerlerinin hasarın ardından mevcut faaliyetlerine tekrar devam edecekleri garantisinin olmaması ve tazminatlarını başka yatırımlarda kullanma ihtimalleri dolayısıyla, sigortalıların bu teminatla ilgili kümül risklerini gereksiz yere artıran bir unsur olacaktır.
- Sigortalıların kümül risklerini arttırmaya yönelik bir diğer unsur, felaket bölgesinde ticaret faaliyetlerinin sekteye uğradığı süre zarfında, burada faaliyet gösteren sigortalıların işyerlerini yeniden açmaya gönülsüz olacakları ihtimalidir.
- Sigortalı olmayan risklerden ileri gelen hasar durumlarının netleştirilmesi konusu, nihai tazminat tutarının

süreye bağlı olarak daha yüksek seviyelerde gerçekleşmesi sonucunu doğuracaktır.

- Elektrik, gaz ve su tedariki ile ilgili kesinti ve kısıtlamaların endüstriyel süreçleri sektöre uğratmaları ihtimali, sigortacıların tazminat yükünü süreye bağlı olarak artıracak diğer bir unsur olacaktır.

Yukarıda ifade edilen tüm bu hususlar, Dolaylı Hasar teminatının CBI değil, BI formunda olduğu durumda bile, doğal afet riski ile birlikte kontrolsüz şekilde sağlandığı takdirde, sigortacıların başını fazlasıyla ağrıtmaya yetecek bir teminat olduğunu gözler önüne sermektedir. Felaket modellerinin, sigortacıların iş durması riski ile ilgili sorumluluklarını gerçekçi şekilde ölçebilmelerine yeterince yardımcı olamaması da, bu konuda önemli bir etkidir.

Türkiye'de faaliyet gösteren sigorta şirketleri, deprem riskine karşı katastrofik reasürans koruması ihtiyaçlarını belirlerken, çoğunlukla model sonuçlarında 250 yılda bir tekrarlanma süresine tekabül eden tahmini hasar miktarını kullanmaktadır. Tüm sektör ortalaması olarak bakıldığında, alınan tüm katastrofik korumalar toplamının deprem kümüllerine oranlanması ile bulunan PML (Possible Maximum Loss) kabaca %6 seviyesindedir. İş

Durması teminatlarının kümül verisinin düzgün şekilde takip edilmemesi ve model sonuçlarında da doğru şekilde yansıtılmaması gerekçesiyle, söz konusu %6 PML'in sadece maddi hasarlara ilişkin model sonucunu ortaya koyduğu düşünülürken, sektörün İş Durması teminatına ilişkin yeterli koruma almamakta olduğu ihtimali pek de zayıf görünmemektedir. Alınması gereken reasürans korumasının en doğru şekilde tespit edilmesinin, felaket riskinin olumsuz mali etkilerine karşı sigorta şirketlerinin yaşamlarını sürdürebilmelerinin en önemli gereği olduğu daha önce ifade edilmişti. Türkiye gibi henüz gelişmekte olan piyasalarda, sigorta şirketlerinin mali güçlerinin sınırlı olduğu düşünülürken, bu alanda beklenen hasar tutarı ile nihai hasar tutarı arasındaki küçük bir sapmanın dahi, şirketlerin mali yapıları üzerinde ciddi büyük etkileri olması muhtemeldir.

Sonuç

Reasürans şirketleri, aynı tür riskleri pek çok sigorta şirketinden aynı anda üstlenmeleri bakımından, kümül risklerini takip edebilmek amacıyla en doğru bilgiye ihtiyaç duymaktadırlar. Bilinen teminatlar bakımından kümül riskinin belirgin şekilde artması söz konusu olduğunda, reasürans şirketi tahsis etmiş olduğu reasürans

kapasitesini azaltma yoluna gidebilmektedir. Üstlendiği riski yeterince kontrol edemeyen bir reasürans şirketinin, sağlamakta olduğu reasürans kapasitesinde sınırlamaya gitmesi beklenen bir davranış biçimidir. Piyasanın önemli bir oyuncusu konumunda, hatta liderlik vasfını üstlenmiş şekilde faaliyetlerini sürdüren bir reasürans şirketinin ise, içinde bulunduğu piyasanın yaşamını uzun yıllar sürdürebilmesini temin etmek doğrultusunda piyasaya öncülük etmek ve yol gösterici rol oynamak gibi bir takım ek görevleri de olmak durumundadır.

İş Durması teminatının, birden fazla disipline aynı anda hakim olmayı gerektirdiğinden, gerek sigorta, gerekse reasürans şirketleri açısından diğer pek çok branşla kıyaslandığında, zorlayıcı bir alan olduğu kabul edilmelidir. Bunun en belirgin nedeni ise, sigortanın konusunun fiziksel varlıklar değil de, soyut ve gelecekle ilgili parasal kavramlar oluşudur.

Önceden ne kadar hazırlıklı olunursa olunsun, tüm hasar olayları kendine has öngörülemez sorunları beraberinde getirmektedir. İş durması ile ilgili bir tazminat talebinin ardından, alınacak aksiyon esnasında mümkün olduğunca çabuk hareket etme ihtiyacı, maddi hasara ilişkin bir tazminat talebine göre çok daha belirgin olmaktadır. Bunun en

önemli nedeni ise, hasarın ardından alınabilecek küçük maliyetli bir takım tedbirlerin, ana hasar tutarını azaltma konusunda çok büyük önem arz etmesidir. İş Durması teminatı, bu özelliği nedeniyle, doğal afet teminatları ile birlikte kontrolsüz şekilde sunulduğu takdirde, daha da tehlikeli bir hal almaktadır.

İfade edilenler ışığında, Dolaylı Hasar teminatının genel bir kavram olarak, sigorta şirketleri açısından asla göz ardı edilmemesi gereken bir konu

olduğu açıktır. Felaket modellerinin, henüz sigorta şirketlerine bu konuda maruz oldukları olası hasar tutarı ile ilgili yeterince güvenilir bilgiler verememesi nedeniyle, sigorta şirketleri bu teminatın sunulması konusunda adeta kendi kaderleri ile baş başadır.

Felaket hasarlarına karşı sigorta şirketlerinin yaşamlarını sürdürebilmeyi garanti etmelerinin tek yolu, Dolaylı Hasar kavramına ve teminatına tedbirli bir yaklaşım içerisinde olmaları ve agresif bir iş kabul

politikasından kesinlikle kaçınmalarıdır. Bu alandaki prim üretim çabaları, doğru ve etkin bir kümül takibi ile desteklenmediği takdirde, bir felaket durumunda sektörün finansal açıdan beklenmedik bir yıkıma uğraması ihtimal dâhilindedir.

Burcu AYTEN
Millî Reasürans T.A.Ş.

Yabancı Basından SEÇMELER

Tahvil Piyasası Reasürörler İçin Giderek Daha Fazla Tehlike Arz Etmektedir

Yatırım piyasaları tarafından sağlanan reasürans kapasitesi ve tahvil ürünlerindeki hızlı büyümenin, ağırlıklı olarak geleneksel reasürans teminatı veren şirketlere zarar verebileceğine yönelik fikir birliği giderek büyümektedir. Bu eğilimden bazı reasürörlerin büyük zararlar görebileceğini savunan bir analist, Credit Suisse'den Michael Zaremski olmuştur. Zaremski, önceki dönemlerde reasürans piyasaları tarafından teminat altına alınmakta olan ve kârlı sonuçlar veren katastrofik risklerin, son dönemlerde giderek artan ölçüde sermaye piyasalarınca üstlenildiği gerçeğinin altını çizmektedir. Bu gelişmenin, büyük reasürörlerin kârlılığı üzerinde her geçen gün daha fazla baskı yaratacağı düşünülmektedir.

Reasürans piyasasına ilişkin benzer kaygılar bazı yatırım

bankaları tarafından da paylaşılmaktadır. Birçok reasürör, yatırım piyasalarındaki fırsatlardan yararlanmak amacıyla "side-car" gibi oluşumlara yönelmektedir. Ancak bazı şirketler için, bu mekanizmaların birçoğunu hayata geçirebilecek donanım ve uzmanlık seviyesine ulaşmak ciddi bir zorluk teşkil etmektedir.

Lancashire Grubu Yatırımcı İlişkileri Başkanı Jonny Creagh-Coen, dünya çapında, katastrofik risklere maruz Mal Sigortaları'na ilişkin talebin yaklaşık 300 milyar ABD Doları civarında olduğu yönünde fikir birliği bulunduğunu ve bu miktarın alternatif piyasalar tarafından üstlenilen bölümünün gittikçe artmakta olduğunu ifade etmektedir. Ancak en büyük soru, pazardaki bu büyümenin geleneksel reasürörler için ne anlama geldiğidir. Bu durum hiç tartışmasız endişe yaratmaktadır.

Geleneksel reasüransa dayanan portföylere sahip şirketler için, bu gelişmenin anlamı pas-tanın büyük bir bölümünün henüz sofraya gelmeden paylaşılmasıdır. Bu durum, geleneksel oyuncuların gelirleri ve kârlarının baskı altına girebileceği anlamına gelmektedir.

Lancashire, alternatif sermaye fırsatını değerlendirme konusunda özellikle yenilikçi bir tavır sergilemiştir. 2006 yılında faaliyete geçirdiği "side-car", denizaşırı enerji risklerini koruma altına alırken, en son girişimleri olan Accordion (2011) ve Saltire Re (2012) ile bu stratejiyi daha ileriye taşımışlardır. Özellikle Saltire Re, katastrofik ve katastrofik olmayan risklere teminat sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Intelligent Insurer

Haziran 2013

Çeviren: Ceren DEMİRTAŞ

Karmaşık Yaptırımlar Reasürans Şirketlerinin İşlerine Sekte Vurabilir

New York Eyaleti'nin Mali Denetim Otoritelerinin, gözlerini ABD'nin İran ile ilgili sınırlamalarını ihlal ettikleri varsayılan reasürans şirketlerine çevirdiği bugünlerde, konunun global reasürans şirketleri için nasıl bir mayın tarlası haline geldiği giderek daha çok anlaşılmaktadır.

Eyalet Mali Müfettişleri, Amerikan menşeli olmayan 20 reasürans şirketinden bilgi toplamaktadır. Bu şirketlerden en az üçünün İran'a yapılan sevkiyatlara teminat verdiğiğine ilişkin kanıtlar bulunduğu öne sürülmüştür. Bu tip teminatlar, İran ile iş yapmayı engelleyen ABD yaptırımlarını ihlal etmektedir. Başkan Barack Obama Ocak ayında, ABD'de faaliyet gösteren her tür finans şirketinin İran ile ticaret yapan şirketlere hizmet sunmasını yasaklayan, kapsamı genişletilmiş bir yaptırım kanununu imzalamıştır.

Yaptırımlara uyum, daha şimdiden birkaç kere manşetlere konu olmuştur. Hindistan

hükümeti, İran petrol ithalatına teminat sağlayacak bir reasürans havuzu oluşturma yönünde bir plan ortaya koymuştur. Öte yandan, Hint rafinerileri Essar Oil ve MRPL konuyla ilgili hukuki görüşlere başvurmuştur. Edinilen bilgiler, reasürans şirketlerinin –çoğu Avrupa yaptırımlarına uyum sağlamayı tercih etseler de– hukukun bu yaptırımlara uymakla yükümlü olmadıklarına işaret etmektedir.

“Intelligent Insurer” dergisinin yaz sayısında yer alan bir makalede, yetkililerden herhangi bir mektup almadığını vurgulayan, dünyanın en büyük reasürans şirketi Munich Re, yaptırımların işlerini her geçen gün daha fazla etkilediğini belirtmiştir. Şirket sözcüsü, yaptığı açıklamada hem AB, hem ABD'de uygulamadaki yaptırımların giderek arttığının açıkça ortada olduğunu belirtmiştir. Şirket sözcüsü sözlerine şöyle devam etmiştir: “AB yaptırımlarının boyutlarındaki büyüme bunun açık bir göstergesidir. AB'nin İran ile

ilgili Aralık 2012 tarihli düzenlemeleri yaklaşık 120 sayfadan oluşmaktadır. AB'de ve ABD'de iş yapan her şirket gibi Munich Re de yaptırımlardan giderek daha fazla etkilenmektedir. Yaptırımların faaliyetlerimiz üzerinde ciddi bir etkisi bulunmaktadır.”

Bu konuda ileri sürülen diğer görüşler de aynı paraleldedir.

Mayer Brown hukuk firmasının sözcüsüne göre İran ile ilgili yaptırımlar, o bölgede yapılan iş kabulleri nedeniyle reasürans şirketlerini ciddi şekilde etkilemektedir. Yaptırımların neden olduğu sınırlamaların kendilerini önemli derecede olumsuz etkilediği, daha önce kabul edilen işlerin artık reddedilmek zorunda kaldığı ifade edilmektedir.

**Intelligent Insurer
Temmuz 2013
Çeviren: Ekin ZARAKOL**

Ayrılanlar

Şirketimiz Genel Müdür Yardımcısı Sayın Hüseyin Yunak 31 Temmuz 2013 tarihi itibarıyla emekliye ayrılmış bulunmaktadır.

1980 yılında Şirketimizin Nakliyat Sigortaları servisinde çalışmaya başlayan Sayın Hüseyin Yunak, Nakliyat Servisi Müdürlüğü görevinden sonra DASK İşleri Koordinatörlüğü görevini yürütmüş ve 2003 yılında Teknik İşler Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanmıştır. 33 yıl süren meslek hayatında, Şirketteki görevinin yanı sıra, Türkiye Sigorta Birliği Nakliyat İnceleme-Araştırma Komitesi Başkanlığı, Türk Sigorta Enstitüsü Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği ve aynı kurumda Öğretim Üyeliği ile Türk Loydu Vakfı Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerinde bulunmuştur.

Dergimizin yayına başladığı 1991 yılından itibaren İnceleme Kurulu'nda görev yapan ve dergi içeriğinin hazırlanmasındaki titiz çalışmaları dolayısıyla çok önemli katkılar sağlamış olan Sayın Hüseyin Yunak'a Reasürör Dergisi olarak teşekkür eder, kendisine sağlıklı ve huzurlu, güzel bir emeklilik yaşamı dileriz.

İ N D E K S

(S a y ı 81 - 90)

SİGORTA VE REASÜRANS

Sigorta Sektöründe Performans Yönetimi	Sayı 81, sayfa: 4 - 17
Neden Sigortacılık Sektörü Düzenlenmeli ve Hangi Alanlarda Düzenleme Yapılmalı?	Sayı 81, sayfa: 18 - 23
Brezilya - Kilitlenen Sektör	Sayı 81, sayfa: 24 - 25
PWC, Sigortacılıkta Öngörülen Riskler Anketi: Türk Sigorta Sektörü İçin Öngörülen En Önemli Riskler, Doğal Afetler ve Yasal Düzenlemelere Uyum	Sayı 82, sayfa: 4 - 9
01.01.2012 Reasürans Yenilemeleri	Sayı 84, sayfa: 4 - 7
Küresel Bir Bakış Açısıyla Sigortacılık Düzenleme ve Denetiminin Geleceği	Sayı 84, sayfa: 12 - 16
Geneva Association: Mali İstikrar, Sigorta Şirketlerinin Sorunlarının Başında Gelmektedir	Sayı 84, sayfa: 20 - 21
Değişime Ayak Uydurmak ya da Kaybolup Gitmek	Sayı 85, sayfa: 13 - 16
Sigortacıların Değişen Rolü	Sayı 85, sayfa: 23
Tele-Satış Kanalıyla Yapılan Sigorta Satışlarında Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri	Sayı 86, sayfa: 4 - 8
Temmuz Yenilemeleri: Reasürans Piyasalarında Gelişmeler	Sayı 86, sayfa: 22 - 24
İran Petrolüne Uygulanan Sigorta Yasağı	Sayı 86, sayfa: 29 - 30
2011 Doğal Afetlerinin Ardından Çıkarılacak Dersler	Sayı 87, sayfa: 22 - 27
Ocak 2013 Reasürans Yenilemeleri	Sayı 88, sayfa: 4 - 6
Sporcu Sigortaları ve Birleşik Devletler Uygulamaları	Sayı 88, sayfa: 7 - 17
Mikro Sigorta	Sayı 89, sayfa: 4 - 12
Hindistan Sigorta Piyasası	Sayı 89, sayfa: 13 - 21
Basra Körfezi Ülkeleri (Gulf Cooperation Council-GCC) Sigorta Piyasası	Sayı 90, sayfa: 4 - 14
Tahvil Piyasası Reasürörler İçin Giderek Daha Fazla Tehlike Arz Etmektedir	Sayı 90, sayfa: 21
Karmaşık Yapıtrımlar Reasürans Şirketlerinin İşlerine Sekte Vurabilir	Sayı 90, sayfa: 22

YANGIN SİGORTALARI

Aynı Nedene Bağlı İki Doğal Afet	Sayı 83, sayfa: 31
İş Durması Sigortaları'nda Yenilik Hayati Önem Taşımaktadır	Sayı 84, sayfa: 22
Andrew Kasırgası'nın 20. Yılı	Sayı 86, sayfa: 25 - 26
Hafife Alınan Risk: Sel	Sayı 87, sayfa: 20 - 21
Dolaylı Hasar Teminatı	Sayı 90, sayfa: 15 - 20

NAKLİYAT SİGORTALARI

Denizyolu İle Taşınan Mallara Ait Genel Şartlar (1.1.1953)	Sayı 82, sayfa: 10 - 18
Brillante: Korsanlık Riskinde Artan Endişeler	Sayı 82, sayfa: 22 - 23
Ekonomik Belirsizlik Ortamında Nakliyat Sigortaları'nın Rotasının Belirlenmesi	Sayı 87, sayfa: 4 - 10
P&I Kulüpleri 2013/2014 Reasürans Yenilemeleri	Sayı 89, sayfa: 22 - 24

KAZA SİGORTALARI

Türkiye'deki Trafik Sigortaları İçin Chain Ladder Metodunun Uygulanması	Sayı 83, sayfa: 11 - 25
Tarımda Katastrofik Risklerin Çeşitli Sigorta Programları ile Sigortalanabilirliğinin Değerlendirilmesi.....	Sayı 85, sayfa: 4 - 12
Taşıt Sigortaları'nda Eşdeğer Parça Kullanımı ve Dünya Uygulamaları	Sayı 88, sayfa: 18 - 34

MÜHENDİSLİK SİGORTALARI

Hidroelektrik Santral Sigortaları.....	Sayı 74, sayfa: 17 - 19
--	-------------------------

HAYAT VE SAĞLIK SİGORTALARI

Fitch'in Uyarısı: Düşük Faiz Oranları AB'deki Hayat Sigortacılarının İş Modellerini Tehdit Etmektedir....	Sayı 89, sayfa: 25
---	--------------------

DEPREM SİGORTALARI

Büyük Sigorta Şirketleri Yeni Deprem Poliçesi Vermekte İsteksizler	Sayı 81, sayfa: 26
Depremın Yol Açtığı Yeniden İnşa Harcamaları Japonya'ya 184 Milyar ABD Dolarına Mal Olabilir	Sayı 81, sayfa: 27
San Francisco'daki Binaların Depreme Karşı Dayanıklılığı	Sayı 83, sayfa: 29 - 30
Deprem Risk Modelleri Henüz İkincil Hasar Faktörlerini Öngörememektedir	Sayı 84, sayfa: 17 - 19

KREDİ SİGORTALARI

Kriz Sonrası Kredi Sigortası	Sayı 75, sayfa: 17 - 25
------------------------------------	-------------------------

SORUMLULUK SİGORTALARI

Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Popülaritesi Artan Yöneticinin Sorumluluğu Sigortaları	Sayı 86, sayfa: 9 - 21
Yeni Türk Ticaret Kanunu ile Popülaritesi Artan Yöneticinin Sorumluluğu Sigortaları II	Sayı 87, sayfa: 11 - 19

BİLGİ-İŞLEM VE İLETİŞİMİ

Sigortacılık Sektörü ve Sosyal Medya	Sayı 85, sayfa: 17 - 20
Hızlı Gelişimin Doğurduğu Yeni Riskler	Sayı 88, sayfa: 35 - 39

GENEL

Artmakta Olan Kara Kuğu Olaylarına Karşı İşletmeniz Hazırlıklı Mı?	Sayı 82, sayfa: 19 - 21
Hidroelektrik Santrallere (HES) Ekonomik, Çevre, Mühendislik ve Fiziki Hasar Perspektifinden Bakış	Sayı 83, sayfa: 4 - 10

Politik Riskler	Sayı 83, sayfa: 26 - 29
Global Riskler	Sayı 84, sayfa: 8 - 11
2011 Yılında Meydana Gelen Doğal Afetlerin Ekonomiler Üzerindeki Etkileri	Sayı 84, sayfa: 23
İş Dünyası ve İklim Değişikliği	Sayı 85, sayfa: 21
Yaptırımların Uluslararası Ticaret Üzerindeki Etkileri	Sayı 85, sayfa: 22
Çeviri Kaynaklı Anlatım Bozuklukları	Sayı 86, sayfa: 27 - 29
Ayrılanlar	Sayı 86, sayfa: 31
Son Verilere Göre Şiddetli Yağışların Yüzyılın Sonunda Artması Bekleniyor	Sayı 89, sayfa: 26
Ayrılanlar	Sayı 89, sayfa: 27
Ayrılanlar	Sayı 90, sayfa: 23